

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IX. Carentia peccatorum venialium, tum actualium, tum
habitualium, utilis valde est ad effectum Eucharistiæ; sed minime
necessaria. Equidem peccat veniali sacrilegio, qui accedit cum veniali ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

se illi, à quo his cessantibus absolvi debeant, quam cito commode poterint, contempserint presentare, decernitur, inquam, in eandem sententiam recidere ipso iure: & tamen communiter non iudicantur incidere, qui intra triduum se presentant.

Sanchez.

Sic etiam non peccat graviter, ut cum aliis docet Sanchez lib. 2. in Decalogum cap. 10. n. 55. qui, per biduum retinent libros Hæreticorum, licet teneantur quamprimum illos deserre ad Inquisitores. Non ergo (inquit Lugo supra n. 163.) videtur magis strictè explicanda illa dictio, *Quamprimum*, in casu nostro, neque etiam videtur graviter opponi fini aut præcepto Concilii illa brevis dilatio.

Lugo.

Existimat
Dicasillo
nec leviter
peccati mo-
do fiat Con-
fessio intra
triduum.

Sed numquid opponitur leviter? Existimat Dicasillo disp. 92. n. 175. nec leviter peccari, modo fiat intra triduum: quia si quid probat fundamentum nostrum, etiam à veniali liberat, præcisè ex vi præcepti, quia tota vis sita est in hoc, quod quando non agitur de alio incommodo quàm de mora & dilatione, per illas dictiones, *Quamprimum, statim &c.* iura & leges tantùm significant triduum, ita ut, quantum ad sensum, & moralem interpretationem, idem sit dicere, *Quamprimum, statim, illico &c.* atque dicere, *Intra triduum*, ita ut una vox sit interpretatio alterius. Sicut ergo si præceptum aut lex mandaret expressis verbis aliquid fieri intra triduum, nemo leviter ageret contra legem, qui differret actionem mandatam usque in tertium diem, ita nec peccabit leviter quando dicit, *statim, quamprimum &c.* quia, ut supponimus, idem in hac materia significant. Hæc Dicasillo satis probabiliter.

87.
Propositur
casus circa
præceptum
mactiam.

Sed petet aliquis, quid si Sacerdos, qui necessitate urgente celebravit sine prævia Confessione, hodie habeat Confessarium, cras non habiturus, cum tamen inisset eadem necessitas celebrandi, num differre poterit suam Confessionem in tertium diem?

Resolvitur.

Responsio negativa est certa: quamvis dubitetur an obligetur ex præcepto Ecclesiastico confitendi quamprimum. Afirmat Lugo supra n. 162. quia dilatio illa licet sit parva quoad tempus, est magna in qualitate, cum sit causa celebrandi iterum absque Confessione, quod est directè contra finem huius præcepti.

Sed contra: est Sacerdos ille hodie non celebrasset, nisi hominus te reteret hodie confiteri. Quæris ex quo præcepto? Respondeo, Divino vel Ecclesiastico præmittendi Confessionem crastina celebrationi, sicut Laicus, qui prævidet crastinam necessitatem communicandi, tenetur hodie confiteri, si cras non sit habiturus copiam Confessarii.

Ad quid ergo multiplicare illas obligationes sine necessitate? Enimverò supposita obligatione præcepti divini, quæ reverà adest, satis provifum est periculo diu manendi sine Confessione sub prætextu necessitatis celebrandi, absque

eo, quod ex vi præcedentis celebrationis, seu præcepti indè resultantis simul obligetur ad Confessionem.

Alius casus esse potest, si dilatio hodiernæ Confessionis adfert periculum, non quidem communicandi postea absque Confessione; sed tamen non confitendi per plures dies, quia nunc habeo Confessarium, & postea non habeo illum: tunc ait Lugo supra n. 163. dilatio hodiernæ videtur adverfari graviter præcepto Concilii, quo præcipitur Confessio, cum primùm poterit fieri, hoc est primà occasione & opportunitate habità, cui præcepto graviter obstat, qui vult dilationem illam notabilem post primam occasionem & opportunitatem confitendi. Hæc ille.

Sed si verum est, quod supra diximus cum Dicasillone, videlicet *ly Quamprimum*, idem esse quod *Intra triduum*, ita ut nequidem peccet venialiter qui differret usque in tertium diem, existimo dilationem in diem 4. vel 5. non esse materiam gravem; si autem prævideat Confessionem ulterius fore differendam, nisi hodie confiteatur, non dubito quin sub gravi obligatione teneatur prævenire, cum totum illud tempus fit aptum adimpletioni legis: sicut tenetur audire Missam horâ sextâ, qui prævidet impedimentum pro reliquo tempore.

Atque hæc sufficiant de præcepto Confessionis. Sequitur agendum de carentia peccatorum venialium, quæ peccata, procul dubio impediunt majorem abundantiam gratiæ; an autem simpliciter effectum gratiæ; non habeo sufficiens fundamentum id suspicandi; ideo dico:

CONCLUSIO IX.

Carentia peccatorum venialium, tum actualium, tum habitualium, utilis valde est ad effectum Eucharistiæ; sed minimè necessaria. Equidem peccat veniali sacrilegio, qui accedit cum veniali actuali deliberato, vel pluribus habitualibus non retractatis.

DE prima parte non dubitant Theologi: quis enim illorum ita proflus incitus & rudis, ut ignoret, melius esse dispositum ad suscipiendam gratiam sacramentalem, qui nullum habet peccatum sive mortale, sive veniale, quàm illum qui caret tantùm peccatis mortalibus; sciet autem venialibus? Et verò Spiritus Sanctus, nonne paritur singulis gratiâ prout vult, & secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem? Est expressa doctrina Concilii Tridentini sess. 6. c. 7. Quis ergo vel leviter suspicetur carentiam istorum peccatorum non esse utilem?

non neces- Quod autem non sit necessaria, docet Sco-
saria, tus 4. dist. 9. q. unica n. 4. dicens: De peccato
veniali non oportet dubitare, quia de illo non est ne-
cessaria penitentia. Et sic communis sententia
quae satis probari videtur ex Concilio Triden-
tino sess. 13. cap. 7. ubi agens de preparatione
adhibenda, ut digne quis sacramentum Eucharistiam
percipiat, nullam facit mentionem peccatorum
venialium; sed requirit tantum Confessionem
peccatorum mortalium, ut patet ex dictis.
Ergo ex mente Concilii digne communicat,
qui non est sibi conscius peccati mortalis: ergo
percipit fructum Sacramenti.

90. Si obijciat; est argumentum negativum.
Obiectio Respondet, argumentum negativum valet,
sicut ubi nullum adfertur positivum in contrarium.
Porro neque ex Scriptura, neque ex Conciliis,
aut Sanctis Patribus efficaciter colligitur, affe-
ctum peccati venialis simpliciter impedire au-
gmentum gratiae sanctificantis, quod est prin-
cipalis effectus huius Sacramenti; sed contra
oppido probabile est quodcumque peccatum
veniale compati intensissimam gratiam hominis
vitiatoris.

Triden. Et quamvis major dignitas Eucharistiae vi-
deatur requirere etiam excellentiorem disposi-
tionem, juxta illud Tridentini supra: Quod
magis sanctitas & divinitas caelesti huius Sacra-
menti viro Christiano comperta est, eo diligentius
cavere ille debet, ne absque magna reverentia &
sanctitate ad id percipiendum accedat: attamen
quod haec excellentia consistat in carentia om-
nis peccati venialis, prohibet fragilitas hu-
mana.

Quis enim, nisi sanctissimus, non merito
timere possit, non solum ne in peccato veniali
sit, sed etiam ne in ipsa assumptione venialiter
peccet, vel ex vana aliqua intentione, vel ex
negligenti distractione, aut alia simili causa?
Igitur non nisi sanctissimus poterit ad hoc Sa-
cramentum digne accedere, quis id audeat co-
gitare? Si peccata tanta non sunt (inquit Hila-
rius apud D. Augustinum Epistolâ 118. c. 3.)
ut excommunicandus quisquam homo iudicaretur, non
se debet à medicina Domini Corporis separare.

91. Si iterum obijciat: ergo ex peccato veniali
homo recipit gratiam. Respondet. Negando
Consequentiam; sed ex ipso Sacramento, quod
solum extrinsecè vitatur. Sicuti quando per
actum amoris Dei super omnia meretur de con-
digno vitam æternam, est actus ille extrinsecè
vitiatur ex fine venialiter malo.

92. Arguit tertio ex auctoritate D. Aug. (vel
quicumque est auctor) lib. de Eccles. dogma-
tibus cap. 53. ibi: Habentem adhuc voluntatem
peccandi gravari magis dico Eucharistia perceptione,
quam purificatione. Et ideo quamvis quis peccato mor-
deatur, peccandi de cetero non habeat voluntatem,
& communicaturus satisfaciat lachrymis, & ora-
tionibus: & confidens de domini miseratione, qui
peccata pia Confessione donare consuevit, accedat ad

Eucharistiam intrepidus & securus. Sed hoc de illo
dico, quem capitula & mortalia peccata non gra-
vant. Ergo videtur, quod non potest aliquis
securus accedere, nisi qui fuerit sine voluntate
peccandi venialiter, & de praeiis satisfecerit
lachrymis, & orationibus.

Respondet cum Doctore Subtili supra: Potest
intelligi de mortali peccato, non quod iam in-
est, neque praeiis sine omni penitentia; sed
confesso, si mordeatur, quia non completè satisfacit:
& tunc intelligitur de peccato mortali, & tunc quod
sequitur; quem peccata mortalia non gravant,
supple, in actu, vel praeiis, sine penitentia se-
quente. Hac ille in primo Scripto.

At verò in Reportatis (Colonie impressis) eadem
dist. & q. n. 4. sic ait: Ad auctoritatem Aug. ad
oppositam dico, quod ipse intelligit de peccato
venialibus. Et cum dicitur, illud, quod subdit
post, non potest intelligi nisi de peccato mortali. Dico
quod inter mortalia quaedam sunt graviora, quaedam
leviora: & antiquitus sufficiebat forte pro levioribus
peccatis mortalibus conter. lachrymis, & compun-
tionibus absque satisfactione exteriori facta Ecclesia.
Et tunc illud, quod subdit post, est intelligendum de
tali peccato mortali leviori.

Addit secundam expositionem: Vel potest
dici, quod gravius est esse in voluntate deliberata
committendi veniale, quam commissio venialis pec-
cati sine deliberatione. Et si esse in voluntate delibe-
rata committendi veniale non sit peccatum mortale,
sicut declarabitur: tamen melius esset existenti in
voluntate deliberata peccandi venialiter non com-
municare pro tunc, quam communicare, quia malum
gravius est ex deliberatione velle venialiter peccare,
quam multoties actu peccare venialiter sine delibera-
tione. Hucusque Scotus.

Quando ergo ibidem n. 3. dicit: Si aliquis
existat in peccato veniali, nullo modo peccat nec
venialiter, nec mortaliter communicando; quia ve-
niale nullo modo repugnat effectui huius Sacramenti,
nec conversioni ad Deum; intelligendus venit de
peccato veniali habituali, praesertim sufficien-
ter retractato, ut per Sacramentum Eucharis-
tiae remittatur. Unde non ait Doctor: Si ali-
quis peccat venialiter, sed, Si aliquis existat in
peccato veniali. Atque ut loqueretur de peccato
actuali, accipiendum id foret de peccato veni-
ali, quod committitur sine deliberatione.

Aliter exponit hunc locum D. Aug. (vel
potius Gennadii) Suarez disp. 66. sect. 1. di-
cens: quod non distinguat peccata mortalia à
venialibus; sed ab eo statu conscientiae, quae
licet peccato mortali mordeatur, tamen eorum
multitudine non gravatur, nec obruitur: huic
enim homini dat licentiam D. Augustinus fre-
quenter communicandi praemisâ Confessione;
illi verò minimè, nisi post diuturnam peniten-
tiam, etiam publicam, si peccatoris status pu-
blicus fuerit.

Quin imò Vasquez disp. 207. cap. 2. n. 19. & Vasquez
existimat sola peccata publica esse intelligenda:

Sf 2 quippe

quam expo-
nit Scotus
tam in pri-
mo Scripto,

quam Re-
portatis,

manus ha-
bitavit
scripta

78
tunc
retractato
veniale

93.
Eandem au-
toriam
aliter ex-
ponit Sua-
rez.

& Vasquez

quippe statim subjungitur: Nam, quem mortalia crimina post Baptismum commissa premunt, hortor prius publicam penitentiam satisfacere, & ita Sacerdotis iudicio reconciliatum Communioni sociari, si vult non ad iudicium & condemnationem sui Eucharistiam percipere.

Quod sane de solis peccatis publicis intelligendum videtur: nam de secretis numquam fuit necessarium publicam agere penitentiam, sicut declaravit Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. ibi: Non est tamen hoc divino precepto mandatum, nec satis consulti humana aliqua lege praeceperetur ut delicta, praesertim secreta, publica essent Confessione aperienda.

94. Major difficultas est in S. Anselmo,

Difficilius obijcitur Anselmus in illud 1. ad Cor. 11. Probet autem &c. ubi ait: Indigne manducat, & bibit, qui vel aliquod grave peccatum, vel multa levia commisit, & non est confessus. Et post pauca attexit: Qui indigne manducat, iudicium sibi manducat, id est, damnationem extremam.

ad quem respondet Vasquez.

Respondet Vasquez supra n. 20. Si hoc testimonium alicujus momenti est, probat etiam id, quod nullus Theologus concedit, nempe non solum contritionem sufficere; sed praemittendam esse Confessionem pro levibus, si per levia, venialia intelligamus. Quare, inquit, cogimur necessarii aut per levia, non venialia; sed mortalia intelligere, quae in genere suo leviora sunt; aut per illa levia intelligere venialia, quae simul unum mortale efficiant; aut certe sententiam Anselmi in hac re nullo modo admittere. Neque vero defunt, qui praedicta Commentaria in Paulum Hervaeo non Anselmo tribuunt; quod in antiquis codicibus Hervaeo inscripta inveniant, & Trithemius inter opera illius non recenset. Hae ille; eo utique fine, ut ostendat nullum ex hac auctoritate posse accipi solidum fundamentum tertiae partis nostrae Conclusionis (cujus oppositum ibi docet n. 18.) quod libenter admitto: haud equidem propterea ab illa recedens.

95. Probat tertia pars Conclus.

Existimo namque majorem sanctitatem & dignitatem caelestis hujus Sacramenti majorem exigere in sumente reverentiam & sanctitatem, puta non solum Confessionem mortalium peccatorum, quae sufficit ad evitandum Sacrilgium mortale; sed pariter carentiam aliquorum peccatorum venialium, ad evitandum omne Sacrilgium, etiam veniale.

ex S. Aug.

Intendite his, quae dicit D. Augustinus Tract. 26. in Joan. circa medium: Videte ergo Fratres, panem caelestem spiritualiter manducate, innocentiam ad altare apportate. Peccata estis sunt quotidiana, vel non sunt mortifera, antequam ad altare accedatis, attendite quod dicatis: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Si dimittis, dimitretur tibi: Si curus accede, panis est, non venenum.

&c. 3 simili.

Profecto si aliqua est irreverentia non flexis genibus, nec discooperto capite; sed stando,

vel ambulando velle communicare: quidni etiam sit venialis irreverentia velle communicare cum actuali & deliberato affectu peccati venialis? Testor conscientias piorum Fidelium, & sensum plurimorum Doctorum, qui putant Deum per hoc leviter offendi, quod quis communicet, adeoque tam familiariter cum Deo agat, & simul ipsum offendat.

Quod maxime verum est, quando ipsa Communicatio ordinatur ad finem venialiter malum, v. g. ad vanam gloriam; est quippe abusus rei sacrae; sive est ulus rei sacrae ad malum finem, quod est contra reverentiam rei tam sacrae. Imo aliquibus difficile videtur, quomodo non sit peccatum mortale communicare ob finem venialem.

Interim omnes supponunt quod non. Et enim peccata mortalia non sunt multiplicanda sine evidenti fundamento, quale hic nullum apparet. Quod namque illud esset? An forte, quia per illam ordinationem significo Deo placere illum finem venialem, sicuti quando voceo, vel oro rem venialiter malam? Certe constat nihil hujusmodi in hoc casu inveniri.

Porro quod jam diximus de actuali complacentia peccati venialis, multi extendunt ad peccata habitualia non retractata, existimantes hominem peccare veniali sacrilegio, si sic accedat cum pluribus habitualibus, ut nequidem sit dispositus ad remissionem eorum per ipsum Sacramentum obtinendum. Alioquin cum Eucharistia sit instituta in remissionem peccatorum venialium, profecto liquet nullum esse peccatum accedere cum venialibus sufficienter retractatis, adeoque dispositis ad remissionem.

Et vero cum remissio venialium, licet non sit effectus primarius, ideoque non sit peccatum mortale illum impedire, tamen specialiter a Deo fuerit intenta in institutione hujus Sacramenti, videtur levis aliqua irreverentia, data opera ponere obicem illi effectui, licet secundario. Ita aliqui.

Sed minus bene, salvo meliori: nam accedens ad Baptismum vel Penitentiam indispotus ad remissionem venialium, non propterea peccat veniali sacrilegio, cum tamen etiam illa Sacramenta secundario sint instituta in remissionem venialium.

Quae ergo ratio disparitatis? Respondeo, major sanctitas & divinitas Eucharistiae; familiarior & intimior cum Deo in hoc Sacramento communicatio, quam in aliis. Unde specialiter ad administrationem Eucharistiae praemisit Christus Joan. 13. lotionem pedum, etiam illorum discipulorum, qui jam mundi erant a peccatis mortalibus.

Debet ergo homo sub mortali offerre vestem nuptialem; debet autem sub veniali curare, ut vestis illa fordida non sit, sed munda & nitida. Aliqua enim irreverentia est, licet non gravis, cum veste, tamen nuptiali, fordida tamen ac factitia

fecit ad accedere, qualis est in eo, qui multitudine venialium sordescit.

Ideo figuranter dixi in Conclusionem, *Vel pluribus habitualibus*; quia fragilitas humana non patitur ordinariē carentiam omnium, & Communio datur, imò suadetur iis, qui non sunt satis perfecti, ut omnes etiam veniales imperfectiones detestentur.

Itaque obligatio procurandi munditiam & puritatem ante Eucharistiam intelligi debet moraliter, hoc est, juxta capacitatem, statum, & conditionem singulorum: nam sicut in convivio humano major mundities & nitor in vestibus & manibus exigitur ab homine nobili & ingenuo, quam à rustico, agricolâ, aut operario, qui solum debent procurare munditiam conditioni ac statui suo proportionatam; sic in convivio Eucharistico major puritas & mundities requiritur ab homine religioso, aut perfectionis statum habente, quam ab homine laico, negotiis & curis secularibus implicato.

Unde non potest (inquit Lugo disp. 14. n. 32.) regula universalis in hoc puncto tradi: in aliquibus enim erit irreverentia culpabilis, si accedant cum 20. v. g. venialibus, aut cum tali specie venialium; in alio autem illa non erit irreverentia culpabilis. Sicut (prosequitur Eminentissimus) ad hoc etiam Sacramentum reverenter suscipiendum requiritur preparatio & dispositio aliqua, & post Communionem aliqua etiam gratiarum actio, quæ tamen non in eadem mensura ab omnibus exiguntur, sed juxta singulorum conditionem & capacitatem; quis enim à puero vel rustico requirat eandem preparationem & orationem ante, & post Communionem, quam ab homine religioso, vel Monacho contemplationi dedito? Hactenus Cardinalis, quem sequitur Dicastillo disp. 9. n. 56.

Sed cum in hoc convenient illi Auctores; equidem discrepant circa punctum, quod sequitur. *Questio est, an peccata venialia, de quibus hactenus egimus, semper reddant ipsam Communionem malam aut peccaminosam?*

Negat Cardinalis supra n. 24. quia, inquit, adhuc stante illo actu peccati concomitanti, accessus ad Eucharistiam potest esse in se honestus & sanctus; imò & obligatorius. Quid enim si Sacerdos, dum celebrat, in ipsa Communionem sentit se distractum ad vanas cogitationes, ideone deberet omittere Communionem, aut differre, & interrumpere cum populi scandalo, & contra reverentiam Sacrificii, donec colligeret mentem, & disponeret se melius? Imò potest, & debet Sacrificium continuare: peccat quidem in illa distractione, aut cogitatione; non tamen peccat in continuatione Sacrificii ex suppositione illius distractionis.

Sicut qui canit ex debito in choro, & advertit se esse distractum distractione levi & veniali, non debet eo ipso interrumpere can-

tum; sed debet omnino progredi, ita ut peccet quidem habendo distractionem, ipsa tamen recitatio seu continuatio non sit novum peccatum, sed potius actio debita, & honesta. Hæc Eminentissimus.

Ceterum admittit, quod sit specialis culpa venialis cum illo peccato actuali accedere ad Communionem, vel (ut magis proprie loquamur) habere illum actum, quando acceditur ad Communionem. Sicut in exemplo statim allegato, distractio illa non solum est culpabilis ex proprio objecto; v. g. quia est auditio distractionis levis, quam focus forte suggerit; sed etiam fit culpabilis propter circumstantiam recitationis Officii: atque ideo, etiamsi esset circa materiam indifferentem, esset tamen peccatum propter illam circumstantiam, quatenus impedit attentionem debitam orationi vocali; oportet tamen distinguere: non enim peccat homo, quia cantat aut recitat, sed quia audit, & attendit ad illa alia tunc, quando recitat, quæ distractio est culpa specialis contra Religionem; unde fieri potest quod actu mereatur per ipsam voluntatem cantandi, aut recitandi juxta debitum suum, quæ voluntas est bona, & simul peccet, & demereatur per voluntatem concomitantem habendi distractionem eo tempore, quæ voluntas est mala.

Sic in nostro casu, qui accipit Eucharistiam cum peccato actuali veniali, habet duos actus: alterum accipiendi Eucharistiam, qui potest esse bonus & debitus; alterum habendi distractionem, & indevotionem actualem per illud actuale peccatum; & hæc voluntas potest esse mala; non solum ex proprio objecto, quatenus est peccatum actuale inanis gloriæ, v. g. vel propositum mentiendi; sed etiam malitia contra Religionem, quatenus est irreverentia contra Sacramentum, quod actu suscipitur. Hæc ille.

Hanc doctrinam diffusè oppugnat Dicastillo supra à n. 44. Breviter: non est major irreverentia communicare, dum vana cogito, quam vana cogitare, dum communico. Sicuti non est minor irreverentia communicare, quando cogito inhonesta, & in istis mihi complaco, quam inhonesta cogitare, & in istis mihi complacere, quando communico. Nemo autem dicit irreligiositatem quidem gravem esse in morosa illa delectatione, non tamen in actu communicandi; ergo similiter omnes dicere debent, levem irreligiositatem non tantum esse in vana cogitatione, sed etiam in ipsa Communionem. Quemadmodum enim præceptum negativum non communicandi indignè prohibet conjunctionem peccati mortalis cum susceptione Eucharistiæ, & converso conjunctionem susceptionis Eucharistiæ cum peccato mortali; sic pariter præceptum negativum Religionis, quod prohibet cogitationem vanam, quando communicas, quidni etiam prohibeat Communionem quando vana cogitas? Certè non video disparitatem.

99. Obligatio... An sit peccatum... Communitate... 100. An peccata venialia... Negat Lugo? & probat à simili.

201... 101a. Hanc doctrinam... 201... 101a. Hanc doctrinam...

Enimverò si irreverentia est, simul ponere rem sacram, v. g. crucem, & sordes, proculdubio non solum erit irreverentia sordes ponere ad crucem, sed etiam crucem ponere ad sordes: ergo pari ratione si irreligiositas est simul ponere Eucharistiam, & sordes vanæ cogitationis; non solum erit irreligiositas ponere sordes vanæ cogitationis ad Eucharistiam, sed etiam ponere Eucharistiam ad sordes vanæ cogitationis.

Nec obstat, quòd possit esse obligatio communicandi; quia inde ad summum sequitur, quòd Communio sit actus ex objecto suo bonus & honestus, qui bene possit fieri. Alioquin per actum peccaminosum, etiam mortaliter, v. g. Communionem in malo statu, satisfieri præcepto Communionis Paschalis, est communis sententia, ut patet ex dictis sect. præced. concl. 4.

102. Obiectio solvitur.

Dices; nemo tenetur peccare. Nemo planè: ergo qui vana cogitat non tenetur communicare: Nego Consequentiam, estò communicando in sensu composito, id est, conjungendo Communionem istis vanis cogitationibus peccet. Siquidem potest, & debet istas vanas cogitationes repellere, ideoque non necessitatur ad communicandum in sensu composito, id est, ad conjungendum Communionem cum istis vanis cogitationibus; sed in sensu diviso, id est, ad repellendas illas cogitationes, sicut potest facere (nam aliàs non essent peccaminosæ, cum omne peccatum debeat esse voluntarium) & per consequens ad bene communicandum.

Qui vana cogitat, tenetur ali- quando communi- care,

Sicuti qui tempore Paschali est in statu peccati mortalis, tenetur nihilominus communicare, non in sensu composito, sed diviso; quia potest confiteri, & ita licitè communicare. Unde nullus dubitat quin peccet mortaliter non communicando, licet fortè minus, quàm si communicaret in malo statu.

estò peccat sic commu- nicando,

Ergo similiter impræsentiarum Communio, quæ conjungitur vanis cogitationibus, erit venialiter peccaminosa, estò omisso ejus in aliquo casu foret peccatum mortale. Tunc enim eligere ex duobus malis, quod minus est, desinit esse peccatum, quando ad alterutrum necessitatis: si verò utrumque potest præcaveri, sicut hic potest, quodcumque ex his elegeris, peccabis: minus quidem, si eligas minus; magis verò, si eligas majus. Indubiè autem majus est omittere Communionem, aut differre & interrumpere cum populi scandalo, & contra reverentiam Sacrificii, quàm distrahè communicando Sacrificium continuare.

103. Eadem interna voluntas communicandi non potest esse simul intrinsecè bona & mala.

Cæterùm, an quia voluntas communicandi minus mala, ideo censenda sit simpliciter bona & meritoria, quis audeat affirmare? Scio aliquos dicere, eandem eleemosynam externam simul posse promoveri gloriam & penam purgatorii, prout à diversis volitionibus imperatur: sed eandem internam voluntatem posse simul

esse intrinsecè bonam & malam; quis unquam asseruit? Quomodo ergo una & eadem volitio conjungendi Communionem cum peccato veniali actuali, aut pluribus habitualibus non retractatis, possit esse simul bona & mala, meritoria gloriæ, & penarum purgatorii, haud satis video.

Unde & ipse Cardinalis supra n. 26. docet, hujusmodi unam & eandem volitionem esse simpliciter malam, & per consequens etiam actum externum Communionis, qui ex illa procedit; cum (inquit) nullam aliam habeat bonitatem, aut malitiam formalem actus externus, nisi quam accipit denominativè ab actu interno, à quo procedit.

Et similis videtur ratio, quando ipsa Communio assumitur ad malum finem obtinendum; quia tunc ille actus est causa rei malæ, & ut talis amatur; causa autem rei malæ semper est mala, saltem extrinsecè; v. g. si quis videret ex actu suæ orationis sequi mortem proximi, quia scilicet impedit succursum ipsius, talis actus internus esset malus, si ad illum finem assumeretur, quamquam alioquin actus orationis ex suo objecto sit bonus. Ergo similiter quantumvis Communio ex se sit actus bonus, si tamen adhibeatur ad finem venialiter malum, v. g. ob vanam gloriam, videtur omnino esse malus, non solum extrinsecè à malitia finis, sed etiam intrinsecè à speciali malitia venialis sacrilegii; sicut si fieret ob finem mortalem, proculdubio propter malitiam finis esset in illo actu gravis malitia sacrilegii: quia, ut supra diximus, est abusus rei sacræ, qui non potest non esse intrinsecè malus.

Consequenter, quæcumque volitio, quæ quis sciens & volens vult communicare, & communicat tempore, quo sciens & volens simul cogitat vana, est intrinsecè mala. Enimverò licet directè sit tantum voluntas communicandi, simul tamen indirectè est voluntas conjungendi Communionem cum vanâ distractione. Eodem modo, quo voluntas cogitandi vana tempore, quo communicatur, directè tantum est voluntas cogitandi vana; simul tamen indirectè voluntas conjungendi vanas cogitationes cum Communionem. Ergo vel neutra voluntas est intrinsecè sacrilega (quod non) vel utraque, quod verius existimo: nam voluntarii directi & indirecti eadem est malitia; æqualiter siquidem peccat, qui directè vult occidere hominem, & qui directè vult transfigere feram, simul videns quòd hic & nunc non transfiget illam, nisi simul occidat hominem: jam autem constat, directam voluntatem conjungendi Communionem cum venialibus peccatis, secundum hæcenus dicta, esse intrinsecè malam. Ergo consimiliter voluntas indirectè, Sin autem voluntas directæ non sit peccaminosa, ut vult Vasquez supra, & plures cum illo, qui docent oppositum nostræ Con-

clufionis, neque indirecta erit. Sed progrediamur ad alia, &

105. Quatro primò an præter carentiam peccatorum tum mortalium, tum venialium, requiratur aliqua interna devotio, vel alia dispositio. Negari certè non potest, quòd res sacra non solum ex consilio, sed etiam ex præcepto, saltem sub veniali, propter suam dignitatem exigant peculiarem reverentiam in earum usu, aut receptione; unde ad ipsas preces sacras recitandas & loquendum cum Deo exigitur aliquis preparatio, quâ cor avocetur ab externis, & mens elevetur ad Deum; imò continua attentio, saltem virtualis: quantò magis ad Eucharistiam suscipiendam, quæ est familiarior & intimior cum Deo communicatio? Nam quis eum excusaret ab omni culpa, qui à ludò surgeret immediatè, ut Eucharistiam susciperet, & statim ad ludum rediret? Igitur reverentiæ debite huic divinissimo Sacramento repugnat modus ille accedendi absque ulla devotione interna, aut preparatione.

Cæterùm devotionem illam non esse necessariam ad principalem Eucharistiæ effectum, diximus disp. 1. De Sacramentis in genere sect. 5. concl. 7. Sed numquid ideo quotidiana Communio omnibus iustis indifferenter est permittenda; immo suadenda? Respondeo:

CONCLUSIO X.

Quotidiana Communio non est omnibus iustis indifferenter permittenda, nec etiam neganda.

106. DE quotidiana Communionem diffusius ab aliquibus hisce temporibus tractatur, eò quòd nonnulli Recentiores, præsertim in Hispania, eam acriter defendant, & summo studio invehere conentur. Rectè quidem, si simul invehent debitam sanctitatem, & vitam primorum Christianorum.

Conclusio est Seraphici Doctoris Sancti Bonaventuræ 4. dist. 12. parte 2. art. 2. q. 2. ubi: Respondeo dicendum, quod si quis semper esset paratus, semper utile esset hoc sacramentum recipere, ut scilicet haberet habitaculum mundum, & spiritaliter comederet hunc cibum cum honore & devotione. Quia igitur tempore Ecclesie primitive erant mundi per Baptismum in innocentiam, & charitatem ardentes per donationem Spiritus Sancti, ideo congregabat eis quotidie communicare. Quia verò postmodum charitas refrigeravit, & per peccatum munditia baptisinalis ut in pluribus perditâ fuit, relictum fuit iudicio & conscientia uniuscuiusque, ut reciperet quando se dispositum videret, ne aliter manducaret ad suam damnationem.

Et quia homines inciperunt fieri negligentes,

oportuit, ut iterum institueretur à Summo Pontifice frequentatio. Sed quia frequentabant multi, & non bene se preparabant, instituit Fabianus, ut tribus anni solemnitatibus, in quibus homines melius parantur, & quas desiderabilis expectant, communicarent, scilicet Natali, Paschate, & Pentecoste. Et quia homines adhuc processu temporis in his tribus temporibus negligenter se preparabant, ideo hoc ad extremam est ad Pascha rediitum, quod præcedit tempus preparationis, scilicet Quadragesima.

Si ergo quaeritur, utrum expediat frequentare alicui? Dicendum quod si videat se esse in statu Ecclesie primitive, laudandum est quotidie communicare. Si autem in statu Ecclesie finalis, utpote frigidum & tardum, laudandum est quod raro. Si autem medio modo, medio modo debet se habere, & aliquando debet cessare, ut adducat revereri; aliquando accedere, ut inflammetur amore. Quia tali hospiti debetur honor, debetur & amor; & tunc secundum illam partem, secundum quam viderit se melius proficere, ad illam magis declinet; quod homo solum experientia discit. Omnes ergo rationes ad primam partem pro frequentia intelliguntur, salva debita preparatione, qua in paucissimis est ut semper. Hæc D. Bonaventura hujus venerabilis Sacramenti devotissimus testis; cum quibus (inquit Lugo disp. 17. n. 11.) videant Adversarij quomodo cohercant, quæ docent, dum dicunt, Communionem quotidianam expedire omnibus, cuiuscumque status & conditionis, dummodò non sint in mortali, & preparationem debitam ad istam frequentiam reperiri in omnibus etiam laicis ritè absolutis à lethaliibus.

Aliud præclarum testimonium ejusdem Seraphici Doctoris habemus Tractatu de Processu Religionis, processu 7. cap. 21. ubi sic ait: Vix aliquis ita religiosus esse videtur, & sanctus (exceptis Sacerdotibus) qui semel in hebdomada sufficit ei ex consuetudine communicare, nisi specialis causa quandoque, & raro plus suadeat, ut infirmitas superveniens, vel singulariter sollemnis Festivitas, vel intensitate devotionis fervor, & immoderata desiderii sita sit pro illius susceptione, qui solus sufficit ardorem animæ se amantis refrigerare.

Hanc modum loquendi observant alij Scholastici, Doctor Angelicus 3. parte q. 80. a. 10. in corpore, & 4. dist. 12. q. 3. art. 1. quaestione primâ. Alexander Alenis 4. parte art. 4. quaestione 2. Richardus, Victoria, & alij tam veteres, quàm recentiores, quos citat Lugo supra à n. 9. usque ad 16. à quo communi Scholasticorum consensu in re gravi, & morali, non licet privata auctoritate discedere; præsertim cum credibile non sit, Scholasticos & Doctores gravissimos sine firmissimo fundamento in hanc sententiam conspirasse.

Quæris, quod sit illud fundamentum? Tali hospiti (inquit Bonaventura) debetur honor, debetur & amor. Et infra: Maiorem efficaciam credo recipit homo in una Missa, vel manducatione

107.

108.

Lugo

107. & alij Scholastici, D. Thomæ, Alex. Alenis, Richardus, Victoria

D. Bonav.